

Redovisning av uppdrag 18 i kommunplanen för 2022

Uppdrag 18: Kommunstyrelsen ges i uppdrag att undersöka möjligheter och skapa förutsättningar för ett fortsatt arbete med regelförenkling för det lokala näringslivet.

Näringslivsavdelningen har försökt identifiera möjligheter för hur Gävle kommun kan arbeta med regelförenkling för näringslivet. Det har skett genom omvärldsanalys, nätverkande och kontakter med relevanta aktörer. Nedan listas fyra områden där Näringslivsavdelningen har identifierat möjligheter till förändring. Redovisningen avslutas med ett avsnitt om möjliga konsekvenser kring arbetet med regelförenkling för det lokala näringslivet.

Utvecklingsområden

1. Kommunens styrmodell och organisation

1.1. I många myndighetsfrågor är lagstiftning och regelverk på nationell nivå relativt omfattande och något som inte kan förändras utan nationella beslut. Samtidigt har Gävle kommun en **styrmodell** med flera olika styrinstrument som ska tas hänsyn till i samband med myndighetsutövning. Styrningen utgår från den årliga kommunplanen, men till det läggs tre strategiska program samt ytterligare planer, policys och strategiska dokument.

I vissa avseenden kan kommunens egna regelverk skapa ytterligare börda och byråkrati i tillståndsprocesser genom den mängd styrdokument som finns. Det kan finnas värde i att utreda om den kommunala styrmodellen kan förenklas, om man vill förenkla myndighetsutövningen inom kommunen.

- 1.2. För att skapa smidiga och effektiva tillståndsprocesser är det viktigt att **kommunens organisation** bidrar till samordningsvinster och effektivitet. En annan organisering av resurser kring till exempel kommunal mark och exploatering skulle kunna innebära en tydlighet mot företagare i markförsäljningsprocesser.
2. Tillämpning av lagar
  - 2.1. Under pandemin utvecklades kommunens arbete med platsupplåtelse för uteserveringar genom att skapa fler möjligheter och större flexibilitet för restauranger och andra näringsidkare. En pragmatisk syn och god dialog gjorde att uteserveringarna kunde hållas öppna längre tid på året och näringsidkarnas förutsättningar därmed förbättras. En möjlighet är att **dra erfarenheter av det arbetet som gjordes i samband med pandemin** för att se om det finns ytterligare förändringar av regeltillämpning som efterfrågas av näringslivet.
  - 2.2. **I större utsträckning utgå från kundens behov och intressen.** Idag bedrivs ett kontinuerligt arbete för att **höja kunskapen om företagares villkor** för handläggare och tjänstepersoner som har kontakt med företagare i sin vardag. Utbildningsinsatserna omfattar också att diskutera **service och bemötande** gentemot näringslivet. Inriktningen på utbildningen har nyligen omarbetats, vilket mottagits positivt. Det är viktigt att detta fortsätter vara ett prioriterat område för att kunna nå förändring över tid.
  - 2.3. **Inkludera näringslivet i dialoger kring lagar, regler och myndighetsövning.** Föreningen Tillväxt och Tillsyn har sitt ursprung från Rättviks kommun och Rättviksmodellen. Föreningen är väl ansedd inom näringslivet och branschorganisationer. Föreningen har mångårig erfarenhet av att besöka och föreläsa hos kommuner och myndigheter runt om i landet. Tillväxt och Tillsyn förmedlar vikten av att skapa både ett bra företagsklimat och ett bra arbetsklimat och hur man i utvecklings- och förändringsarbete bör kombinera såväl interna som externa intressen för att på så vis nå en hållbar positiv utveckling. Gävle kommun har redan idag flera goda exempel på hur vi olika situationer inkluderat näringslivet i dialoger kring lagar, regler och myndighetsutövning för att på så vis möta behov och anpassa regeltillämpning, där detta är möjligt och lämpligt. Att dra erfarenheter av hur vi arbetat med

exempelvis framtagandet av de nya riktlinjerna för alkoholserving samt inköp- och upphandlingspolicyn kan sannolikt bidra till inspiration och en positiv utveckling även inom andra myndighetsområden.

- 2.4. En annan aspekt som Tillväxt och tillsyn lyfter fram är att **våga nyttja hela bedömningsutrymmet i tillämpningen av lagar**. Om man jämför lagutrymmet med en ram, där det runt ramen i ytterkanterna finns en gråzon, så ligger många av kommunens bedömningar i mitten av ramen, där det är givet att inga lagöverträdelser sker. Det är mer ovanligt att kommunen väljer bedömningar lite närmare ytterkanten och gråzonen. Det kan bero på oerfarna handläggare men det kan också bero på att man inte vill få överprövande myndigheter att ifrågasätta eller överklaga beslut. För att utmana lagstiftningen kan det ibland vara befogat att våga ligga på gränsen och kanske till och med utmana gränserna. Men för att göra det krävs det erfarenhet, mod samt ett ledarskap som stöttar ett sådant förhållningssätt.

3. Förenkling av myndighetsutövning

- 3.1. Genom **rådgivning och vägledning** kan kommunen underlätta så att det blir lätt att göra rätt. Det underlättar för alla när den enskilde företagaren får förståelse för vad som kan förväntas av kommunen och vad som krävs för ett beslut. Att använda klarspråksgranskning av kommunala dokument, vägledningar och beslut kan öka tillgängligheten. De senaste åren har dessutom lagkraven inom kommunal myndighetsutövning stadigt ökat. Det gör att det är mer byråkratiskt och därmed svårare att göra rätt och ökar behovet av att kunna ge råd och lotsa företagare i vårt regelsystem. Redan idag erbjuder kommunen rådgivning men det kan vara intressant att undersöka om vi uppfattas som tillgängliga eller om det krävs andra metoder, kanaler eller information för hur rådgivningen och vägledning kan erbjudas. Det är därför viktigt att lägga ett kommunikationsperspektiv på utvecklingsarbetet. Likaså är det av största vikt att identifiera de frågor som är mest angelägna för företagen att få rådgivning i. Exempelvis att identifiera vilka tillstånd är mest vanliga att företagare efterfrågar och rikta insatserna mot dessa områden. Rådgivningen innebär ingen konkret förenkling av myndighetsutövning men ger kunden en upplevelse av att det blir enklare. För att kunna utöka arbetet med rådgivning och vägledning krävs en översyn av arbetssätt.

3.2. Ytterligare digitalisering av handläggning och myndighetsutövning genom bland annat **e-tjänster** kan sannolikt öka tillgängligheten och förenkling för företagare. Framöver kommer också krav på detta genom EU-direktivet att det ska finnas digitala tjänster för en mängd tillståndsprocesser till december 2023. Det är viktigt i digitaliseringsarbetet att se helheten i hur vi kommunicerar med våra företagare, därför krävs också ett kommunikativt perspektiv. Kommunen kommer sannolikt att behöva öka takten avseende digitalisering av myndighetsutövning.

3.3. I de fall ett ärende berör flera myndighetsområden finns tjänsten **Företagsservice** som erbjuder kunden samordningsmöten med de berörda tjänstepersonerna. I dessa möten får kunden rådgivning och en beskrivning av våra interna processer, på en övergripande nivå. Denna hjälp är uppskattad och det kan vara en metod som bör användas oftare i tidiga skeden.

4. Samverkan för regelförenkling

4.1. Mycket av regelverket som styr en kommun är nationell lagstiftning. För att få tillstånd förändringar krävs därför **samverkan**. Gävle kommun är en aktiv medlem i Stockholm Business Alliance där många kommuner i östra Mellansverige är medlemmar. Med hjälp av SBA och statliga myndigheter kan vi samverka för att undersöka möjligheter till regelförenkling och påverka på nationell nivå.

4.2. **Näringslivets regelnämnd har tagit fram en mängd förslag på regelförenklingar** [Naringslivets-forslag-till-regelforbattringar-i-Sverige-ar-2022-2026.pdf \(nnr.se\)](#). De flesta förslagen rör nationell lagstiftning men det kan undersökas för att se om något är möjligt är genomföra på kommunal nivå i Gävle.

4.3. Ekonomistyrningsverkets pekar i sin information till statliga myndigheter på vikten om att ha ett **ändamålsenligt regelverk** [Regelförenkling - Ekonomistyrningsverket \(esv.se\)](#) För att göra förändringar i myndighetsutövning krävs ofta påverkan på nationell nivå. Gävle kommun bör undersöka hur vi kan göra vår kommunala röst hörd för förändringar i det statliga regelverket. Ibland är det mer värdefullt att titta uppåt på nationell lagstiftning snarare än neråt i den egna verksamheten.

4.4. Digitaliseringen innebär möjlighet till en **exakt noggrannhet**, vilket innebär skarpare gränser i tillåtet och otillåtet. Ofta fanns inte möjligheter till den exaktheten när lagarna instiftades. Det är därför viktigt att förhålla sig till den nya verkligheten, arbete med hur lagstiftningen ska tolkas och hur den ska implementeras med de nya tekniker och verktyg vi har idag. För att göra detta krävs en samverkan på nationell nivå för att det ska bli en likvärdighet i tolkningen av lagar.

Konsekvenser

Regelförenklingar för en grupp kan innebära försvåringar för andra. Exempelvis kan fler uteserveringar och möjligheter att använda allmän platsmark innebära svårigheter för funktionshindrade, till exempel rörelsehindrade eller människor med nedsatt syn.

Digitalisering innebär förenkling för många men kan innebära svåra hinder för en mindre grupp som inte har den digitala kompetens eller mognad som krävs. Likaså kräver digitaliseringen tillgång till digitala verktyg.

För att vara samhällsekonomiskt effektiva är det **viktigt att hitta de regelförenklingar som är efterfrågade och används**. Regelförenklingar som inte utnyttjas kan innebära ett ineffektivt resursutnyttjande.

För att behålla legitimitet och trovärdighet för myndighetsutövning är det **värdefullt att även kommunicera det vi gör bra**. Det finns behov av ett kontinuerligt förbättringsarbete för att underlätta servicen till Gävle kommuns företagare men ingen gagnas av en orättvis och entydig bild av Gävle som myndighet. Till exempel lyfts det sällan fram att ligger Gävle kommun på tredje plats nationellt vad gäller tid för att ta fram detaljplaner och 97% av alla inlämnade bygglov beviljas, utan fokuset blir oftast på de områden när vi inte får ett önskat resultat.

Mattias Durnik
Näringslivsdirektör

Klara Wirdby
Näringslivsstrateg